

Եթե վերաբեր ի կիսան կազմած այդ եւերին մէջ, ումբ
ալ հրատագործեցին ուղարք 50 տարուան բազուած ԱՄՆը
մերժենապահանձնելով :

Տաս աղաք խօսած էր գրած ալ եմ ամ բայ զա-
ւաի իրազրեան մասին թէ մեզի նման իր կրօնակ-
րութեամբ պարտենեց և բժիշտնեական հուասոյ տ-
խօսած թեամբն համբաւուած ազգ մը չէ իրած նույն
ազգացուցանող արձանաւոր և հօսաւու կրօնարեր ըս-
տինենալ, առ այդ ամէն յամստուրին ունեցոյ իր մե-
ծանամբար վամեռով ու միաբանական սփյօթու
Մասնաւ վամեռով երեմն նոս ու նու երեացնենք
այ մեր մետասական և մեր նախական պատճեն-
ուով կէս նախանձ մենացած էն միւս: Առ նախանձի թէ
այն եռաւսպէսէ մէջ Անձիսական հրապարակութեամ սակա-
րա զանենու վերակենցած անթուր այս անզան կր-
ումնենայ երերոց կենան էր կը ըստ Հայ: Նկեղեցու-
անենուն և զարգացմանը նուիրուած պատօնական
Օրինակ:

Սատուած թիւեց մին հայուրը նետեցեա-
լսն է Ե ասեկան։ Տառակը չկայ թէ եկեղեցական
և աշխարհական հայ իշխանութեան առ ինչ պիտի իշեն
և առջին ՍՄԻՒՆ։ Զանցէտք աշխարհական դաս-
կազգէտ անձնութէն հաւատաքանենու գրտի՛ցեա-
լսն ՍՄԻՒՆ մէջ։

ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԱՎԱՆ

﴿ اَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ لَا يُنْهَا كُلُّ فَتَنَةٍ وَلَا يُؤْمِنُ بِكُلِّ نُورٍ ﴾

Փափարսէ և կը ջանալ Սիմեոն ծանօթացներ
Աւտորի հայոթեան :

ԱՐՄԵՆԻԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Օրու գլուխավանդությունը է կապահպատճեալու մաս
դեր մը թէ՝ մայր հայրենիքին մէջ և ի թէ՝ զարդ
թանօնցերուն, որոնք պէտք ունին սորգիկու ազգային
եկեղեցւոյ զոյստթենն բռն նախառակը, անոր վար-
դապետութիւնն ու հարազատ ողին, որ շատերուն
անծանօթ կը մայ,

Պատահ եմ որ այս ուղղութեամբ Զեր թափած չանքից կատապէս կը զնահասաւին Հայ Եկեղեցւոյ բլոր զաւակներէն:

ԱՆԴՐԻԱՆ Վ. ԳԵՐԳԵՐԵԱՆ

Ա. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԵՆ

Գ. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՈՒ ՊԱՐԿԵՍԻՒՄ ԲԱՐՁՐ
ԳՈՒՄԱՐԻՆ ԱՅՍ

Ն. Վ. Պաղեստինի Բարձր Գօմիսէր Լօրա Ար-
լուտմը, Ս. Պատրիարք Հօր Հաւանողութեան Են-
թացին ցոյց առաջ մտն էր ուշազգարա հոգածու-
թիւն մը, ի անձնական բժիշկին միջոցան ստեղ-
տութիւն պահանջով Արքազան Հօր որդիսու-
թեան մասին:

Ա. Պատրիարք Հայոց Սովորութիւնը. 12. թէ. երեսոյին բարձր Գօմիսէրին այցելեց իր շնորհականութեանները յայտնելու ն. Վահանութեան կողմէ ցոյց տրուած այդ հայոցքքութեան և բարեացակամութեան համար:

ବେଳୁଷୁମତକ୍ରମି କୁମାରାଚାର୍ଯ୍ୟ ପଦିନ୍ଦ, ଏ, ଫିଲ୍ଡର୍‌ମ୍‌
ଅନ୍ଧାଶିର୍ବଦୀ ହେଲା. ଘାସରିଫାର୍ବରାବାନ୍ କୁ କ୍ରୋପ୍‌ର୍‌ମାର୍ଗ
ରୂପ ଓ. ଘାସରିଫାର୍ବର୍ବ ବାରାଦି ଫିଲ୍ଡର୍‌ମିଳିମୁଣ୍ଡି

କୋରା ରୁଳୁମର୍ବ କୁ ଡିଲିନ୍ ରୁଳୁମର୍ବ ଜୀବା
ଫିଲ୍ଡ ରୁନ୍‌ଟାଇଲୁମର୍ବକୁମର୍ବ ଘାସରିଫାର୍ବିଗ୍ନି ଲାଙ୍ଗୁଙ୍ଗ ଘାସର୍
ରୁଫାର୍ବର୍ବ କୁ କ୍ରୋପ୍‌ର୍‌ମିଳିନ୍ କୁନ୍ତାକ୍‌ଗ୍ରେନ୍‌ଟିକ୍‌ବାନ୍ ଲାଙ୍ଗୁଙ୍ଗ
ନିର୍ବିନ୍ଦି ନେ. କମିନ୍, ଉପରାଗନ୍‌ତିଥିବାନ୍ ଘାସରିଫାର୍ବିଗ୍ନିର୍ବିନ୍ଦି

առաջիւ։
Ընդունելութիւնը տեղի ունեցաւ Երևանագլ-
մի արքաւուսեան կողմէր, զրիթէ նեթզեհէմի կա-
մակին զուգընթաց Թանթօւրայի Խելիսամբնին
մէջ, որպէսուե Զիթենեաց լիրան Աշկանաւոր
վասնգուած ըլլալուն երկրաշարժէն, բարձր Դո-
միսէրութիւնը փասխողուած է այդ Հնէքը որ
Աւասրիսական նախինին վանատունն է։

Երբասաղէմի Վահճառչուք կառավարիչը դարձեալ իր իսկ վարած օլոյով Ս. Պատրիարքը բհրուած Ա. Ցակոնը:

Ն. Ամենազառաւութիւնն առողջութիւնը այս-
քան լաւ ընթացք մը առած է որ վերսկած է
իր բանասիրական աշխատառութիւնց, և մերթ ընդ
մերթ օֆոյսի պայուտի կ'իլլէ երաւասկմէ ըլլը-
չակայքը, և պատասխանութ է առաջինից գոյն
բացիկան սարին շարունակել ի շահարա-
բականը ընծայրանին Սարկանութեան և
ժամանակակից գոյն առաջինին:

Ա. ՅԱԿՈԲԻ ՄԱՏԵՐԻԱԼԻՆ

Ա. Համագիրեն

Մատունադարանները ազգերուն մասաւոր արժէ, բնիքը ներկայացնող զանձարաններ են։ Հայ ժաղագութեարքը ամէն ժամանակ ունեցած է այդ զանձարաններին զինաւրաբակէս իր վանքերուն և Նեկրօգիներուն մէջ։ Ես այսօր այ իրողութիւնը այն է որ Վանքերուն և Նեկրօգիներուն մէջ կեղունացած են նախնաց զրչն եւած քիւրառոր Զենապիհներուն մացորդները, այնքան թանկարժի կորուսներէ ետքը, Երուսաղէմի Հայ Պատարքարութիւնն Աթոռ աւանդապահէ եղած է ձեռւազբական Տնիո զանձարանի մը։

մըն է Զեռապիրներու որակին եւ բանահին կորմէն, քայլ աւելի քարժի է այս Զեռապիրներուն արժէ. Այս որդինետեւ Հայ ժողովուրդին մտաւորական եւ հոգիկան զարգացման չափանիշն այ են ասոնք:

Մեր ժողովութքը 1915 էն ի վեր անդամանութեանց եւ տարագրութեանց ընթացքին, որիշ կինսական կրուսաներու նետ, կորանցաւ իր մասնաշարաններն ու զբրերն ալի Բարիքախտարար ռամաճը յաջողեցան այդ տաղնոտպաններու ընթացքին առանել ինչ Զեւսագիր եւ տպագիր ցործեր:

Կարմէկ որ այս կերպով տպառազըռւած Զեռագիր եւ տպագիր զործեր կեղրոնացուին Ս. Ցակորեանց Մատենադարանին մէջ :

Մասնաւորապի, համեմանց Զեռագիրներու մասին խօսելով, պէտք է զիսնալ որ որեւէ Զեռագիրը ըլլայ մազարաթ, ըլլայ թուղթ, ըլլայ ամբողջ եւ լաւ պահուած, Այսոյ պահասաւոր կամ վաստուած ունէ կիրացով, այսպիսի կառուներն անզամ պէտք չէ որ կարուին, եւ կդրուելու համար ալ պէտք է որ հաւարուին եւ կիրառնացուին Ս. Յակիրիանց Մատունեադասոնք:

Ասոնք ազգային հաստատվեան մը բնիօրներն
են որ պահուելու են ազգային այնպիսի հաստատու-
թեան մը մէջ, որ ներշնչէ ամէն ապահովութիւն։
Եւ Ս. Ցախորաց Մատնեազարանը Հայաստանէն
դպրու միակ ազգային հաստատութիւնն է որ իրա-
ւունք ունի ժառանգելու և պահնու Հայ ժորի և
արևեստի առանձինական ներկութիւնը, որընք արդի
կենարին եւ կենցաղին մէջ չունին այս ժորովուրբ-
ոյնին համար գործնական արժէք մը, ուստի թանկա-
պին են ատոնք ազգային Մատնեազարանի մը մէջ։

Արդ՝ ազգային իրաւունքի և արժէքներու անունով կոչ կ'ուղղենք Հայ զազութիւնը և հոգեւոր պաշտօնեաներուն և բոլոր ողջմիւն և հասկըցազ Հայերուն, որպէսզի մեծ խնամքով Նկատի առնեն ազգային շահը եւ իրենց բայ մնացած կամ զննը-աւ նախնական հին Զեռազիրենքը քրիեն Ս. Յակոբ-ը Մատենաց պարանը, ապահով մեռքրերով եւ կամ ապահովագրեալ ծրաբներով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօռ հասցէին:

Նուիրազներուն անունները յիշատակաբարնիկներով պահի արժանագրութին խրաբանչիւրին հասողին մէջ:

P. — Symphorbis

Ա. Յակոբայ Մատենադարանին տպագիր մասը
նոյն է՝ Զեռ ազիրներու թաճնին պէս,

Կարելի է եղած հայրեն տապահիներու լման
հաւաքածու մը կազմել, ինչ որ ինը նին կենսական
պէտք մըն է այսպիսի հաստատութեան մը համար,
մա՞նաւանդ այսուհանեւ, Ս. Յակոբի մուռալոր վերա-
ծութիւնի շրանին:

Մըշակի տուներու մէջ հին եւ նոր տպագիրներ
կան մէկդի քուած, որոնց ամէնէն վայելուչ տեղը
պիտի բարս Ա. Յանոսի Մատիննադարանը:

զործակցութեամբ. Ա. Ցակորի Մատենագարաններուն կատարելազործումը պիտի ապահովուի ճեմոքդնէստ:

Ինչպէս կը տեսնուի հետեւեալ ցանկիբէն, արդէն այլեւայլ կերպիրով ու միջոցներով բաւական նոր զիրքք աւելցած են Ա. Ցախորի Զեռազիր և Տապագիր հաւաքածուներուն փայ, ապագիրների մանաւանդ և բրաւակուն նըստներով:

Նախքառուներուն զրուիր կը զանուի Ամեն. Ս-Պատրիարք Հայքը, որ իր անմասկան Մատևեադարանց նախքեց. մասնանադարան մը որ ունի 2000 է. աւելի զիքը հայերէն եւ երպապահն լիբուներով. եւ այս զիքքերուն շատերը մէկէ. աւելի հաստըներով կամ մասերով, այնայնու որ եթէ հասոր հասոր համարուին այս զիքքերը, 4000ը կ'անցնի առանց թիւր (*):

Մայրավանքին Ցեղական ժողովն ալ, Ս. Պատրիարքը Հօր փափարին համեմատ, հարիւր Եղիպատա-

կան առիթի զամար մը դրած է Ս. Ալբուն տարածեան եթեմտարին մէջ, ապազիր զիրքեր վերևու համար։ Այսպէս որ Ս. Պատրիարք Հօր զանակալու թիենէն ի փր թէ՛ զառած և թէ՛ բարեսէր ազգայիններու կողմէ ճանաբարած նոր զիրքերու թիւշ եղած է մինչև Սպատիքը. 7. ՆԵ. 3333, որ եթէ կառ կառ համրուի կը մասնաւ 5000ի. Այս իւրին մէջ է՛ Ս. Պատրիարք Հօր Մատանադանուն։

Ցեղական կույս Ամերիկայի և պահանջական եղիքնեցուն Փերփառիքը Քըլըպանի (Նիւ-Եսթը) Արևելքներաւն շարբը, անզիգիրէն զիրքներ, օրոնցմանց զուտ անզիգիրէն առանձին Մատանադարան մը կազմակեցած ժանեց. Վշգժինին մէջ Փերփառիքը Քըլըպանի և նույնեւը եղած են իւ կըլլան ժանեց. Վրժնի անզիգիրէնի ուսուցիչ Հայր Գրիգորէնի միջնորդութեամբ:

Դաբճեալ նիւ-Նորքին ԿՈՉԱՆԱԿԻ ՏՆօՐԵՆ - ԽՄՐԱ-
ԳԻՔ Վ. Ե. Պէնէնեանի կողմէն նրեր տարիներէ:
Ի վեր կը նույիրաւի տարը տեսակ անվերէին կրօնա-
կան և զրական շարտնօրեայ և ամօրեայ հան-
գլուներ:

Խակ Խոստոնին Կանոնիկոս Վեր. Տըկլըս երկու տարիի ի վեր Նուէր կը զրկէ մնր Մատոննադարանին Հանք Քաղաքություն շաբաթաթերթի:

ПОЛЬЗУЕМСЯ

զ ի բ ք ։ Ե ս ի բ ք ն զ ։ Ե ե ք ։ Ե կ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

1923 ին Տիկին Հուրիբաց Քէշիեան - Աստվածք . 281 կոտր այլեալլ գրեանք - Տոքթ . Լեռն Թընքըրի միջոցաւ Տիկար Վահան Թօվմասեան-Դահիրէ . 50 կոտր անգլ . գրեանք - Տիկար Վահան Քիւրքնեան-Խեն-Նոքք . ԱՄՊԵՍ ԱՊՄՐԻՔ և զանազան հաստրներ . Այնթաքան Էկիպեցւոյն և ազգ . Հասատառթիեանց պատափառ . 47 կոտր Հին Անտագիբրներ և 163 կոտր զանազան տպաւումներ . 8. Բարեկէն Ա-ի միջոցաւ , ինչպէս նաև .

(*) Ա. Պատշաճ Հայրը իւ անձնական ծախող օժան է Մերց Ցալիքիանց Տպարանի ռանդամաթուղ մը (փետա), զերտանական նոր զոր մը, առջեց 100 Եղիպատրիկն ոսկի:

Զեռագիր մը Քիլսի Ա. Յովհաննէս և կեղծցինքին։ Տիբր Յովհաննէս Սիմեոնան, Գանձրէ, 100 օրինակ ՄԵԱԱՅՑՍԻ վերջԱԱՅՑՍԻ. Տ. Թորդու Ա-ի միջոցու - 1921 Մարտան եղբարք. Պրլսէլ. 98 հատոր Ֆրանս. զատական մեծ գործեր. այժմ-քրին Grande Encyclopédie 21 հատոր, կիբու Բրեդի-ի Տիբրեգրական աշխարհագրութիւնը 19 հատոր, և Ա-ի օրին Աստուածաւունը 12 հատոր, Աստուածաւունի Ընդհանուր պատմութիւնը 12 հատոր, Կրօն-Գիտութիւնն Ասցուլութիւնը 13 հատոր, Մատերիու Արեների հին պատմութիւնը, 5 հատոր և այլն, Տ. Բարդէն Արրազանի միջոցաւ-Յարութիւն Ալլուսնեան. Փարիզ. Voltaireի ամրող գործը 75 հատոր և Bayleի Խռանաբար բառարակը. Պ. Հայր-Արամ Քիառարեհանի միջոցաւ-8. Դևոնդ Ա. Եպու. Գուրեան. Պանչէսդը. The Hibbert Journal օր շաբաթնակարար կ'ըստացուի-Տոքը. Վահան Ամասունի. Պրութիւն. The Jewish Encyclopedia 12 հատոր-Անդրէա Զօդիան Օրէյն, Նիւ-Քրոզի. The New Shaff-Herzog Encyclopedia of Religious knowledge, 13 հատոր. և անգլիերէն բառգիրքներ Տ. Բարդէն Արրազանի միջոցաւ-Ամարգի Խաչատրութեան (Երկարիչ), Խոնան, Հայրատու վանքին իւղանի կարը. Տ. Բարդէն Ս-ի միջոցաւ-Տ. Խաչիկ Ա. Պ. Խատուն. Էջմիածին. Արրարտու ամսագրի և պէմփանին շաբաթաթերթի հաւաքածուների-Ասքանազ Մառաւեան, Երեւան, 56 կտոր Գեորգիա-ի հրատարակութիւններն-Անոնին կանունեան, Երեւան, Հայերէն գիրքը-Դաւիթի Անապէն, Երեւան, Ազգագրական հանգէս, Այսին- Սենեկիրմ Յակիրեան, Էջմիածին, Հայերէն գրքը. Տ. Մեսրոպ Ա. Եպու. Նշանականի միջոցաւ- 1925 թու. Լոռապատճեն Պ. Խանզատինան, Փա-

十一

րիզ, Atlas de Géographie Economique de Tarquie: Տարգմ. Ա. Ն. Տեղ Մարդաբան, Գանձքէ, 20 կտոր Հին հնագիտներ, Տարգլէն և Թորգու Արքացան-ներու յարգորանքով Ազգեանող Զարգարան, Գանձքէ 57 կտոր զանազան գիրքներ, -Տիկին Եվրոպակի Յ. Գանձքուրաբան, Ենի-Եսքը, 15 համար այլայլ յարգերով պարզան Համբուրգեան, Ենի-Եսքը, 12 Նկանին Հայաստանի, Գրավանառ. Պ. Տափոր Սարգսիանի Միջոցաւ-թր. Ք. Տիրունի Ազանին և Մաքրունի Եւլքէննեան քոյրիք, Կ. Պոլիս, իրենց հանգ. եղրօր Տիգրան Եւլքէննեանի 450 կտոր զանազան գիրքներ, Պոլայ Գանձք Փախ. Տ. Ամբան. Ս. Եսպ. Գագագիանի միջոցաւ-թ. Ղեւոն Եսպ. Դուրիան. Մանչեսթր. Իր Պարտ Քարոզներու շարքը եւ զանազան հաստիներ-ի. Bishop Charles Gore, Խոնոն, Փառ. Վարժաքանին համար զանազան գիրքներ և աշխիկ Սվաճանի Փարիզ, Գրանս. Կարինոր գիրքներ: Արմենակ Համբարձումեան, Փարիզ, Գրանս. Կարինոր գիրքներ, Պ. Հայկ-Արամ Ֆիլոսարեանի միջոցաւ: Տոքմէ վահան Բառքալ, Երևանոցէմ, Գրանս. 7 կտոր գիրքներ: Տ. Կարազիս Ս. Արքեպո. Մագ. յունաբէն Եւլքէննեան մը: **1926.** Գարւուս Կիբուցէնիկան, Փարիզ, Patologie Latine ՝ 222 հատուր: Պատրիկ Կիբուցէնիկան, Ենի-Եսքը, 4 կտոր զանազան գրեսներ: Անկան Ցարութիւննեան Ենի-Եսքը, 14 կտոր զանազան գրեանք, Հա-

կրթ. Հիմնարկութեան զբանական միջոցաւութեան Ալեքսանդր Մարտիրոս Եղբարք, Պրիւելէ, Կարպինատ Մշրոբեի 20 հասոր մեծ առ փայտ քրանս. Հաղինակարթինները, Տ. Բարգչեն Ս.ի միջոցաւութեան Տիգրի Մարթա Յ. Քարերգեան, Զակավիկի, Անդրեաս ԱՄԱԾՈՐԵԱՅԻ 1887-1925 տարիներու հաւաքածուն. Տ. Թօրգոմ Ս.ի միջոցաւութեան 1926-27 Տ. Դեւոնդ Եզու. Դուրինան, Մանէէսդր, Տորո Աւանարաններ 24 օրինակ, Պարզ Քարագներ 25 օրինակ-Քառնիկ Ֆլանցիան, Մանէէսդր, քանի մը կոտր կարեւոր գիրքեր-Մերաստիոյ Ս. Նշան Վանուար 157 կառը մեծ և փայտ ձևի գիրքինները, կ. Գուսոյ Պատր. Փախանորդ Տ. Ամրատ Ս. Եպիսկոպոսի միջոցաւութեան 1927- օրի. Հազարապէս Զ. Խանզատանեան, Փարիզ, Սիւրիոյ աշխարհագր. Քարտէար, 2 մասուի:

ՑԱԽՈՅՔ. — ԱՐԴՅՈՒՆԱԿԱՆԵՐ եւ ԲԱՐՁՐ-
ԱԿԱՆԻՉՆԵՐ եւ ՀԱՇՎԱԾ են, իբոքս գործերէն մէկ
կամ աւելի օրինակներ նուիրել Մատունազ արա-
նիս, որոնք արձանագրուած են նուիրատունե-
րու անուններով:

իրենց նիւթական և գրական նույնականությունը, Աթոռությ Մատենադարանին ճշխացմանը սահմարտող բոլոր Միհմայրագ ազդացնոց՝ ԱՄՀ ի մէջ չօգատ եւս կը յայտնենք չիմք չնորհակալութենանք, և կը խոզընք բոլոր համարակիչներէն, հեղինակներէն և թիրթերէն որ իրենց գործերէն նույիրեն Ա. Յակոբայ Մատենադարանին:

բանագիր 801-804

ԳՐԱԴԱՎՈՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

1923. Յովհաննէս Քարքերեան, Եղիպտոս, 20 Եղիպտ. Ասկի-Տաքթ. Վահան Բասբալ, Երևանցէմ, 300 Ֆրանք-Տաքթ. Ասքդիս Պատոսահան, Անելէ, 25 Եղիպտ. Ասկի: Տօքթ. Նազարետ Եղիպտան, Երևանցէմ, 10 Եղիպտ. Ասկի, Խաչատրչ Գանգաշեան, Երևանցէմ, 27 Եղիպտ. Ասկի. (25 Եղ. Ասկի և 10 Տօքթա): Մարտա Պագթընեան, Մանչէսթը, 25 Անգլ. Ասկի, Գուրգէն Ա. Թօփայիհան, Մանչէսթը, 10 Անգլ. Ասկի. Հարանց Գ. Թօփայիհան, Մանչէսթը, 6,6 Անգլ. Ասկի-Վահան Գրենանցան, Մանչէսթը, 2,10 Անգլ. Ասկի-Ա. Բարազաման, Մանչէսթը, 10 Անգլ. Ասկի-Տիկին Վերցինէ Քէօլէհան, Լիբրուլ, 50 Անգլ. Ասկի. Մանչէսթը Հայոց Հոգեւոր Հոլիվ. Տ. Ղազար Ա. Սպարի միջոցաւ-Կարասիս ծըճքեան, Եղիպտան. 15 Անգլ. Ասկի. Տ. Գրիգոր Մ. Վ. ի. միջոցաւ-Քէրոք Մուրատան Արգիվ, Մանչէսթը. 2 Անգլ. Ասկի. Յակոբ Բարազաման, Մանչէսթը. 1 Անգլ. Ասկի. Տ. Ղեւոնդ Ա. Եղու. Գուրիենի միջոցաւ Գուրիա 121, 16 Անգլ. Ասկի. 82 Եղիպտ. Ասկի. 500 Ֆրանք: